

gorici. Zjutraj še popolnoma zdrav — popoldan mrtev. — Okrog ene ure popoldne je pestoval najmlajšega otročiča, se nenadoma zgrudi mrtev na tla, zadela ga je kap. Rajni je bil dober gospodar, odločen pristaš SLS, ter član izobraževalnega društva. S svojo ženo sta se zelo lepo razumela, take medsebojne ljubezni ko tu, je pa težko najti. Toda smrt ne izbira. Zapušča mlado ženo in štiri male otročiče. Žalostno ženi iskreno sožalje. — V noči na veliki četrti okrog polnoči sta vdrla dva roparja v župnišče na Razboru, prišla sta notri skozi okno nad zadnjimi vrati na hodniku. Ker je župnikova gospodinja več časa čula neko ropotanje, je šla na hodnik pogledat, kaj ropoče, opazila je takoj, stopivši iz sobe, nekoga, ki je stal pri zadnjih vratih, misleč, da je gospod župnik, vpraša, kaj dela tamkaj, v tem trenutku dotičnik nameri samokres, gospodinja v strahu odskoči korak nazaj med vrata, že počasi strel ter sfrči krogla par centimetrov mimo glave. — Ako se ne bi bila umaknila, bi bila dobila kroglo ravno v glavo, a tako je k sreči ostala neranjena. Prestrašena skoči nazaj skozi okno, kakor tudi prestrašeni gospod župnik začne klicati na pomoč, nakar so takoj vaščani prileteli, a o roparjih ni bilo sledu več, nakrasti nista imela časa, se kar sta nakradla, sta zaradi bega morala pustiti. Ker sta pa isto noč napravila zelo veliko tatvino v St. Jurju ob Loki, se je takoj telefonično javilo orožništvu. Ob 5. uri zjutraj so ju prišli na vlak med Loko in Bregom; mislila sta jo popihati proti Zagrebu; rodom sta Hrvata. Čuje se, da se sploh nahaja tu v bližini večja banda teh delamržežev, na kar bomo obrnili vso pozornost, ter vsakega, ki se nam bo zdel sumljiv, ovadili orožništvu. — Čuje se tudi, da namerava Slov. kat. izobraževalno društvo na Razboru v kratkem nas razveseliti zopet z lepo prireditvijo. Prav tako, le tako naprej; pustni čas je pa tudi minil, se pa zopet smemo malo porazvedriti. Pravi pa tudi, da bomo imeli letos enkrat v kratkem času našo farno cerkev prebeljeno in preslikano, da nam bo to napravil naš vrli gospod organist. Tudi to zelo odobravamo, vsaj je res zelo potrebna. — Po tridesetih letih bomo zopet enkrat letos imeli sv. birmo na Razboru, ki se bo vršila 18. julija.

Velikonočne novice iz Pišce. Vendar se nam je izpolnila dolgoletna želja, da smo dobili nov božji grob, ki je bil postavljen pred oltarjem sv. Frančiška. Ker smo se pri njem lahko zbirali tudi v velikem številu, kakor nam do sedaj ni bilo mogoče, smo gospodu župniku še tembolj hvaležni, da nam ga je preskrbel. Izdelal pa ga je res umetniško g. Anton Črnologar, ki je letos začel v Sromljah izvrševati svojo kiparsko in slikarsko obrt. Delo je v čast mlademu mojstru in ga samo najbolj priporoča. Mogočnejši vtis je letos na nas napravilo tudi vstajenje pri novem božjem grobu in razvila se je veličastna procesija, kakor je na ta praznik še nismo videli. Ponosni smo tudi bili, da nam je nosil Zveličarja naš priljubljeni poslanec Franc Podvinski. — Še isti dan po pozni sv. maši pa smo v žalostnem sprejemu spremili k večnemu počitku Jožefa Postržin iz Podgorja, ki je v cvetu življenja zapustil svoje domače ter nas spominja, da naj mislimo tudi v mladosti na uro, ko nas pokliče Gospod.

Sreča v nesreči. V Zagrebu je sedemletni deček slošel na oknu in se sklanjal na dvorišče. V hipu mu je zmajkalo ravnotežje in je padel skozi okno. K sreči pa je pri padcu, preden je priletel na tla, zadel na vrh, na kateri se je sušilo perilo in to je zaustavilo njegov padec tako, da se mu ni pripetila najmanjša nesreča. Bil je popolnoma nepoškodovan. Preplašeni starši so dečka takoj prepeljali v bolnico, misleč, da je zadobil kake nevarne notranje poškodbe, toda zdravniki so na veliko veselje lahko ugotovili, da je ostal deček popolnoma zdrav.

Naše nove vojne ladje. Naši dve podmornici, ki se gradita v angleških ladjedelnicah, bosta v najkrajšem času dovršeni ter meseca septembra izročeni naši državi. Vsaka bo imela nosilnosti 800 ton. Razen tega je vojno ministrstvo naročilo v Franciji nadaljni dve podmornici po 640 ton. V Nemčiji je naročena večja vojna ladja tipa »vodja flotile« in dva »maata«. To je začetek izgradnje naše vojne mornarice.

Pravljice o Gralu. Po francoskih virih povedala naši mladini Anka Nikolič. Ljubljana 1927. Natisnila tiskarna Merkur (A. Sever) v Ljubljani. Cena v knjigotrštvu 20 Din. Knjižica obsega mišne pravljice o Gralu, to je o čudežni

Viničarski vestnik.

Ljutomer. V nedeljo, dne 3. aprila t. l. se je vršil redni letni občni zbor Strokovne zveze viničarjev, skupine Ljutomer. Ob 9. uri so viničarji in viničarke napolnili veliko dvorano Katoliškega doma, nakar je podpredsednik tov. Fekonja pozdravil navzoče in otvoril občni zbor. Po vzornem poročilu odbora in nadzorstva je dobil besedo tov. Rozman, tajnik zveze, ki je obravnaval načrt prostovoljnega »Vzajemnega zavarovanja« viničarjev za bolezni, nezgode, porod in slučaj smrti, kar so navzoči viharno vzeli na znanje. Nato je govoril glavni tajnik JSZ, tov. Gajšek o velevažnem koraku za vzajemno zavarovanje, o važnosti močne in dosledne viničarske organizacije. Izvajanja je občni zbor burno odobral. Nato se je izvolil odbor, in sicer razen enega, vsi ostali prejšnji odborniki pod predsedstvom tov. Fekonja Franca. V slučajnostih se je prečitala resolucija, katero so navzoči sprejeli in se je nato krasno uspel občni zbor zaključiti.

Sv. Miklavž pri Ormožu. V nedeljo, dne 3. aprila popoldne se je vršil občni zbor Strokovne zveze viničarjev tukajšnje skupine. Člani so napolnili društveno dvorano. Razpravljalo se je isto kot dopoldne v Ljutomeru. Navzoči so z navdušenjem sprejeli novi poslovnik vzajemnega zavarovanja. Nato je bila volitev odbora, nadzorstva in zaupnikov. Bili so izvoljeni vsi odborniki in zaupniki enoglasno, pod predsedstvom zveznega tajnika in oblastnega poslanca tov. Rozmana. Potem je govoril glavni tajnik JSZ tov. Gajšek o potrebi organizacije ter vzajemnosti med delavstvom. Nato je občni zbor na predlog predsednika dovolil tov. Horvatu Antonu iz Brebrovnika 300 Din podpore, ker mu je umrla v porodu žena ter zapustila dvoje majhnih otrok. Nato je pristopilo večje število članov in s tem se je lepo uspeli občni zbor zaključiti.

posodi z Zveličarjevo krvjo, o kralju Artu in njegovem omizju slavni vitezov. Te pripovedke so nastale nekako v času prvih križarskih vojsk, v 12. stoletju so postale predmet francoske pesnitve. Iz tega starofrancoskega vira so črpali vsi poznejši pesniki in pisatelji, angleški, španski, italijanski in nemški, med njimi znani nemški bavorski pesnik Wolfram von Eschenbach, ki je te pravljice presadil v naše slovenske kraje. Pisateljica je po francoski izdaji, ki je izšla l. 1922, posnela 10 pravljič ter jih v prikupljivi obliki podala slovenski mladini.

Obisk ameriških Slovencev. Poročila potovalne pisarne »Cosulich-Linija, Simon Kmetec« v Ljubljani, Miklošičeva cesta 13 naglašajo, da je pripravljenih veliko števil ameriških Slovencev za zlet v njihovo staro domovino Jugoslavijo z brzoparnikom »Presidente Wilson« preko naših, za Slovence najbližnjih luk Dubrovnik in Trst. Prvo izkrcanje bo dne 24. maja t. l., drugo dne 7. julija t. l., tretje dne 19. avgusta t. l. v Dubrovniku; v Trstu vsakokrat en dan pozneje. Vsa druga pojasnila daje brezplačno zgoraj omenjena pisarna.

Prijatelji rajnega veleč. g. arhidijakona, g. Franca Hrastelj, so zbrali v njegov spomin 500 Din za Dijaško kuhinjo v Mariboru.

Posnemanja vredno. Na sedmini po umrli Ivani Arnuž v Šetarjevi, župniji Sv. Lenart v Slov. goricah, se je nabrało za afrikanse zamorčke, kateri še tava jo v temi ne vere, da bi tudi njim zasijala luč Kristusovega kraljestva 106 Din. Bog naj poplača vsem darovalcem stotero. Rajni naj bo zemljica lahka; težko prizadeti družini pa naše sožalje!

Velika podoba sv. bratov Cirila in Metoda, slikana na deski v naravni velikosti ter primerna za kako kapelo ali steno na hiši, je po ceni na prodaj. Naslov pove uredništvo »Slov. Gospodarja«.

Zakaj je naša vlada morala odstopiti?

Beograd, 18. aprila.

Velik del javnosti je nemalo razburjen, ker je vlada radikalne in Slovenske ljudske stranke morala odstopiti. Prav nobenega povoda ni bilo za odstop vlade, ki je v kratki dobi dveh mesecev v celi državi, pri vseh stanovitih vsled svojega delovanja pridobila na ugledu in je uživala veliko zaupanje. Naša vlada je imela vedno lepo večino, izdelala je resen načrt za gospodarsko ozdravljenje razmer v naši državi. V dveh mesecih je vlada napravila toliko važnih sklepov, kakor nobena prejšnja vlada v več letih. Ne samo pristaši Slov. ljudske in narodno-radikalne stranke, ampak tudi druge politične stranke, osobito pa gospodarski krogi, so bili veseli uspehov in delovanja naše vlade.

Radi tega se vse čudi, zakaj je morala vlada odstopiti. Cel Beograd govori o tem. Vse povprašuje po tajinstvenem skrivnostnem vzroku padca naše vlade. Žalibog, ne smem za »Slov. Gospodarja« zapisati vseh dogodkov, ki so povzročili odstop vlade. Zadostuje menda, če povem, da se je ves boj odigral približno enako, kakor jeseni l. 1924, ko je morala odstopiti Davidovič-Koroševa vlada.

Nova vlada, ki jo je sesvil stari radikal Vukičević, nima nobene stranke za seboj. Niti radikali, niti Davidovičevci in tudi ne muslimani niso z njo zadovoljni. Vsega skupaj ima nova vlada samo kakih 50 poslancev (od 315) iz treh strank na svoji strani. Vsled tega pa tudi ta vlada ne more delati z ljudskimi zastopniki, ampak bo skušala izvajati takozvano »malo diktaturo«. Seje narodne skupščine so odložili do 1. avgusta. Ta dan namerava nova vlada razpustiti narodno skupščino in razpisati nove volitve, ki bi se vršile zadnje nedeljo oktobra.

Zanimivo je, da Jugoslovanski klub sploh ni bil povabljen k posvetovanju za sestavo nove vlade. Domneva se, da se je to zgodilo radi tega, ker sta Radič in Žerjav našo stranko na višjih mestih zadnji čas neprestano grdila in črnila. Baje je Jugoslovanski klub dosegel v dveh mesecih že preveč uspehov glede gospodarske samostojnosti (samouprave) Slovenije...

Ker je naš voditelj dr. Korošec radi boleznim moral v začetku aprila odpotovati v tujino na zdravljenje, so bili poklicani med velikonočnimi prazniki naši poslanci v Beograd. Posvetovali smo se na velikonočno nedeljo ter ponedeljek in torek se bodo posvetovanja še celi dan nadaljevala. Od sklepov Jugoslovanskega kluba bo marsikaj odvisno. Naše ljudi v domovini pozivamo, naj se radi nenadnega, čudnega in nenaravnega preokreta političnega položaja nikar ne razburjajo. Niso izključena presenečenja, da se bo celi položaj prav kmalu zopet na bolje obrnil. Eno pa je gotovo: Jugoslovanski klub ni prav nič zakrivil sedanjega težkega položaja.

Delo oblastne skupščine v Mariboru.

Dne 20. t. m. so se zopet sestali poslanci oblastne skupščine, da priredijo prvi in začasni proračun za leto 1927. Najbolj živo sega v gospodarsko življenje in vpliva na politično življenje ravno proračun, ki pokaže gospodarske in socialne potrebe na eni strani, na drugi pa viro dohodkov, torej gospodarsko moč na drugi strani.

Oblastna skupščina ne vpelje novih davkov!

Prvo načelo pri pripravi tega prvega proračuna je bilo: nobenega novega davka, nobenih doklad. Naše ljudstvo je že itak dozdej preveč obdavčeno, pa ne more prilegniti nobenega zvišanja davkov. Vsako povišanje davkov bi narodno gospodarstvo le poslabšalo in bi mu bila največja ovira v napredku. Zato se je predlog proračuna sestavil tako, da so se naštele vse tiste postavke in zadeve, ki jih je oz. bi jih morala do zdaj opravljati centralna beogradska vlada, ter se je stavilo načelo: Za ta dela je zdaj država pobirala davek, katerega pa naj zdaj odstopi oblastnim skupščinam v tisti izmeri, kakor jim je odstopila tudi delo. Zato je proračunski predlog, ki ga je predelaval v torek finančni osek in oblastna skupščina te dni raz-

pravlja o njem, tak, da ima 58.143.030 Din stroškov, dohodkov pa nobenih. V kolikor posamezna posestva in druge ustanove, ki jih je zdaj oblastna skupščina prevzela v svojo last, donesajo dohodkov, se je že vzelo v račun in se je dal v proračun le znesek primanjkljaja. Teh 58.143.030 dinarjev mora zdaj dati država oblastni skupščini v Mariboru na razpolago, da bo mogla začeti z delom čimprej.

Predlog proračuna oblastne skupščine za 1927-1928.

Oblastna skupščina bo porabila to vsoto za sledeče stvari: Splošna oblastna uprava, uradi, pisarne, prostori za urade in skupščino bo stalo 2.503.790 Din. — Javna dela, ceste, vodne zgradbe in razna zboljšanja zemlje, uređitev plazov in hudournikov, so preračunjena na 23.268.285 Din. — Za kmetijstvo, kmetijsko šolstvo, poljedelstvo, živinorejo, vinarstvo in sadjarstvo, kmetijsko preizkuševališče semen in semenogojstvo, zadrugištvo in agrarne zadeve, živinozdravništvo, gozdarstvo, se bo v tem letu porabilo 7.053.142 Din. Važna panoga je tudi skrb za zdravstvo in socialne zadeve, kakor za bolnišnice, hiralnice, brezplačno zdravljenje revnih slojev, skrb za zapuščeno mladino itd. Ti izdatki bodo znašali 13.497.405 Din. — Za povzdigo obrti, trgovine in industrije, poleg tega pa za ljudsko prosveto se je predložila vsota 1.061.000 Din.

Ker pa je treba tudi novih naprav, kjer sedanje ne zadoščajo, je rednemu proračunu dodan še izredni za nove ceste 5.259.408 Din in za zdravstvo 5.501.000 Din.

SLS dobro gospodari!

Te vsote, ki so v predlogu proračuna, se bodo morale v posameznih točkah izpremeniti, o čemer bomo pa v prihodnjem Gospodarju več poročali. Ta proračun pa že kaže, kako prav je imelo slovensko ljudstvo, da je zaupalo to gospodarstvo samo SLS, ki je stranka dela in reda in poštenja. Upamo, da se bo posrečilo osredniti beogradske vladi dopovedati, da za ta proračun izplača označeno vsoto, da odstopi del davkov, ki jih že pobira. In tako prihaja čas, kakor ga je SLS s svojo vztrajnostjo pripravila, da postaja slovenski narod na svoji zemlji svoj gospod.

Gospodarstvo.

Konjerejem Spod. Ptujkega polja. Konjereja na Sp. Ptujem polju in v Slov. goricah je po vojni močno nazadovale. Glavni vzrok temu je bilo občutno pomanjkanje lepih izvornih belgijskih državnih žrebcev. Na ta nedostatek se je sicer večkrat opozarjalo konjerejsko društvo in druge mednarodne činitele, a brezuspešno, ker država ni več nakupovala belgijskih žrebcev, a domači pa so došli. Zato so nekateri zavedni konjereji ptujkega in ormoškega okraja dali pripuščati svoje plemenske kobile na sosednem Hrvaškem, kjer je več lepih izvornih belgijskih zasebnih žrebcev. Vendar večina konjerejev tega ni delala, ker po več daleč iti na Hrvaško nima vsaki veselja, pa tudi ne časa. Zato so pa nekateri plemenje konj opustili, ker pripuščati kobile k slabim plemenjakom se ne izplača, ker taka žrebeta nimajo skoro nobene cene, dočim žrebeta od lepih plemenjakov so vedno dobro plačano blago. Da se temu zlu odpomore, sta se znašla dva požrtvovalna konjereja, že dobro poznani Franc Rižnar iz Gajovec od Sv. Marjete na Pesnici in Franc Horvat iz Osušovec pri Sv. Lenartu pri Vel. Nedelji. Ta dva sta si sama na lastne stroške nabavila dva res krasna, izvorna belgijska žrebca, ki sta te vrste edina na celem Spodnjem Ptujem polju in sosednem delu Slov. goric in Haloz. Tako imajo po več letih naši konjereji zopet priložnost svoje kobile dati plemeniti od lepih žrebcev, si potem izrediti lepih žrebet in pozneje konj, ki imajo vedno dobro ceno. Tako bi si zopet izboljšali naše plemje, imeli iz konjereje lepše dohodke in naši konjereji zopet nazaj pridobili prejšnji sloves in veljavo.

Kaj je z desetkom? Na razna vprašanja odgovarjam, da je znižani desetek v veljavi že od 1. aprila 1927. Pri kupnih in prevzemnih pogodbah je naša vlada znižala desetek pri nepremičninah od 6 do 4%, pri premičninah pa od 2 na 1%. Pri starših in otrocih pa je desetek pri čisti vrednosti imetja do 150.000 Din popolnoma odpisan. Tudi to velja od 1. aprila 1927. Vse to je sprejeto v finančnem zakonu. — Franjo Žebot.

Objava davčnega okrajnega oblastva v Mariboru v zavezi na novo uvedenega davka od zaslužka zasebnih nametščencev: S členom 79, točka 6 finančnega zakona za leto 1927-28 se je uvedel davek od zaslužka zasebnih nametščencev, všteti trgovske in obrtne pomočnike-ce. Da se davčnim zavezancem olajša sestava tozadevnih prijav, naložilo je davčno oblastvo posebno tiskovino, ki ima na eni strani detajliran ključ za izračunavanje tega davka, na drugi strani pa lestvico invalidskega davka in komorske doklade. Tiskovine se dobijo pri davčnem okrajnem oblastvu v Mariboru soba 77 ter pri davčnih uradih Konjice, Slov. Bistrica in Sv. Lenart v Slov. goricah, proti plačilu nabavnih stroškov.

Loče. Na cvetno nedeljo se je ustanovila Kmetijska podružnica v Ločah. Občni zbor je bil zelo dobro obiskan. Podružnica šteje danes 54 članov. Gospod kmet. nadzornik Zupanc je govoril o veliki potrebi združitve kmetov v takšne organizacije, razpravljaj podružniška pravila. Nadalje nam je povedal v prav privlačnih in zanimivih besedah o važnosti in vrednosti vzgoje štajerske kokoši, o velikem donesku dobička pri izvažanju jajc, ter končno povdarjal potrebo pravilne živinoreje, zlasti izbire našemu kraju prikladnih plemen. Gospod živinozdravnik Kenda nam je pa razložil bolezen metljavost pri živini, ki danes tako močno in obširno nastopa, povedal, kaj je ta bolezen, kako nastane in kako jo zatiramo. Z veseljem in hvaležno smo po poslali oba predavatelja, kajti sami kmeti čutimo danes potrebo takšnih poučnih predavanj. Kmetje, ki še niste vpisani pri podružnici, dajte se vpisati v sedanjem času je velike važnosti takšno udruženje.

Rimske Toplice. Zaključna prireditve prvega drž. kmečkogospodinjstva tečaja v laškem okraju se je vršila dne 10. t. m. v Rimskih Toplicah pri »Stari postji«. Prireditve, katero je z vso lastno ji spretnostjo in pridnostjo aranžiral voditeljica tečaja gđ. Rožnikova, so posetili mnogi gostje, predvsem načelnik okr. zastopa g. M. Hrastnik, župan g. Sluga, šolski upravitelj g. Majer, poslanec g. Deželak, kmet. ref. g. Wernig itd. Navzoči zastopniki našega ljudstva so se prefrčali, kako velik je vzgojni vpliv teh kratkih in prepotrebni gospodinjstkih tečajev — pre-

pričali pa so se tudi o vsestransko zadovoljivem učnem uspehu tečaja v Rimskih Toplicah. Tozadevni ugodni vpliv bo gotovo poznati prav kmalu v vseh naših kmečkih hišah bližnje okolice. Globoko občutena ginjenost je prevzela naše moze, ko so sprico krasnih in dovršenih deklamacij in nagovorov spoznali, koliko so pridobila priprosta kmečka dekleta v dobi desetih tednov poleg praktično-gospodinskega naobrazbe tudi na splošni in srčni izobrazbi. Vsa zahvala glede omogočanja prireditve tečaja z materijalne strani gre v prvi vrsti marljivemu prizadevanju blaginjskega g. Deželeka in odborika občine Sv. Krištof g. Goloba. Neimenovanim iniciatorjem tečaja pa izrekamo na tem mestu še posebej najpriskrnejšo zahvalo!

Mariborski velikončni trg. Na veliki četrtek je pripeljal 16 slaničarjev 45 zaklanih svinj na trg. Cene so bile pri slaničarjih iste kakor pretekli teden. Perutnine je bilo kakih 500 komadov; cene so bile višje kakor po navadi, kozlički so se prodajali po 75 do 100 Din, ovce po 150 do 175 Din komad. Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice, sadike. Krompirja je bilo 5 vozov in se je prodajal po 6 do 7 Din mernik (7 in pol kg) oz. 1,50 do 2 Din, solata se je podražila in stane 12 do 15 Din kg, motvilice 1 do 2 Din kupček, kisló zelje 3 do 4, kisló repa 2 Din kg, karfiol 5 do 15, ohrovt 0,50 do 3 Din komad, čebula 6 do 8, česen 8 do 12 Din venci, fižol 2,50 do 3 Din liter. Podražilo se je mleko 3,50 do 4 Din liter, maslo surovo 50 do 60, kuhano 55, čajno 60 do 65 Din kg, smetana 14 do 16, oljčno olje 28 do 36, bučno olje 16 do 24 Din liter; tudi jajca so se podražila 1 do 1,75 Din komad. Sadje: Jabolka 4 do 12, suhe češnje 7,50 do 12 Din, datelji 24 do 36 Din, med 30 do 35 Din kg. Cvetlice 1 do 7 Din komad. Rože in cvetlice v loncih 25 do 100 Din komad. Sadike raznih vrst, kakor jabolka, bruske, češnje i. dr. in rože 12 do 25 Din komad. Na veliki petek in veliko soboto so se prodajale ribe, in sicer živi karpi iz grajščine v Račah po 18 Din, donavski karpi 25 Din, ščuke 25 do 30, fogaš 40, morske ribe 20 do 25 Din kg. Na veliko soboto ni bilo slaničarjev, domači mesarji so zvišali malo cene mesa in so jih znižali še le po 11 uri. Tudi drugače ni bil trg ta dan tako dobro založen kakor na veliki četrtek. Lončene in lesene robe ni bilo, ker so šli ribičniki za praznike domov.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo, 13. t. m. so kmetje pripeljali 21 vozov sena, 7 vozov otave, 2 voza stelje, 7 vozov slame; v soboto, 16. t. m. pa samo 1 voz sena na trg. Cene so bile senu 75 do 100, otavi 75 do 85, stelji 35, slami pa 45 do 55 Din za 100 kg.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignalo se je 22 konj, 6 bikov, 118 volov, 336 krav in 18 telet; skupaj 500 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 8 do 8,25 Din, poldebili voli 7,50 do 8, bikji za klanje 6,25 do 6,75, klavne krave debele 6,25 do 7, plemenske krave 4 do 5,25, krave klobasnice 2,50 do 3,50, molzne krave 4 do 6, breje krave 4 do 6, mlada živina 6,25 do 9,50. Prodalo se je 250 kom., od teh za izvoz v Italijo 16 komadov, v Avstrijo 14 komadov.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso, meso od bikov, krav telic 8 do 18 Din kg, telečje meso 10 do 20 Din kg, svinjsko meso sveže 15 do 27,50 Din kg.

Zanimivosti.

Kaznenec — izumitelj. Kaznenec Ivan Novak, ki sedi v Beogradu, obsojen radi poizkušene umora na 15 letno ječo, je izumil v zaporu avtomatsko zatvornico za železniške prelaze. Ideja obstoji v tem, da se signalizira pri tračnici prihod vlaka, čim zadene vlak več 100 metrov pred prelazom na poseben klin ter se, ko zadene vlak na drugi klin, zatvornica avtomatično zapre. Novak je izdelal majhen model, ki ga je preiskala te dni posebna komisija strokovnjakov prometnega ministrstva. Kaznenec pošlje sedaj v železniško delavnico v Niš, da izdelata tam še model, ki se bo lahko preizkusil v praksi. Če se iznajdba obnese, bo kaznenec nekoč še bogataš.

Velikanski požar v New Yorku. V tem mestu gori 38 nadstropni nebotalnik, v katerem se je nahajal velik hotel. Odsev plamenov se vidi po vsem mestu. Vročina se čuti na razdaljo par sto metrov. Ognjegasci so napram požaru brez moči, ker je pritisk vode v brizgalnah za tako višino preslab. Požar je izbruhnil v 20. nadstropju ter se je razširil kljub železobetonski stavbi z bliskovito naglico po vsem poslopju. Stanovalci so se sicer pravočasno rešili, dočim pa na rešitev pohištva in drugega materijala ni bilo niti misliti. Bati se je, da se bo ogromno poslopje zrušilo ter uničilo vso okolico. Vsled tega so bile vse sosedne zgradbe izpraznjene, deloma pa celo demolirane.

Data v steklenici. Neka vdova v Lodzu na Poljskem, ki živi od tega, da pobira po smetiščih kosti, železo in slične odpadke, je nahanjala tekom let pomalem večjo vsoto, ki je bila namenjena za doto njeni edini hčerki. Zena je drobiš od časa do časa zamenjala za dolarje. Dolarje je hranila v neki steklenici, katero je skrbno skrivala. Ko je prišla te dni domov, ji je povedala njena hčerka z veseljem obrazom, da je zaslužila na lahek način 15 grošev: našla je bila med staro šaro par steklenico, ki jih je prodala nekemu cunjarju, ki je prišel slučajno mimo. Prestrašena je šla mati pogledat in ugotovila, da je prodala njena hčerka med drugim tudi steklenico, v kateri se je nahajalo 500 dolarjev. Zena je obvestila nemudoma policijo, ki pa išče nepoštenega kupca zaman.

Užigalice so stare 100 let. Danes pač rabi vsak človek užigalice. Dolgo časa je trpelo, predno so prišli na priprosti izum užigalice. Minulo je že sto let, odkar se je začela uporabljati užigalice pri netenju ognja. Dne 7. apr. 1827 je spravił angliški drogist John Walter na trg prvo škatljico užigalice. Seveda je porabil precej časa, preden se mu je posrečilo sestaviti vžigalno sredstvo v dandanes razširjeni obliki. Najprej je prišel do spoznanja, da se les zelo rad vname, če mu omočiš konec v kalijev klorat in potem, ko se tekočina posuši, drgneš s koncem po leseni plošvi. Prve vžigalice so bile narejene brez fosforjeve primesi in je bilo treba precej truda, da so se vžigale. Uvidelni Walter je prilagal vsaki škatljici klinčkov s peskom posut papir, ki je služil za vžigalo. Prve škatljice so bile iz pločevine in so veljale en šiling in dve penici (okroglo 15 Din našega denarja). Vendar je Walter napravil veliko napako s tem, da ni dal užigalice patentirati. Zgodilo se je kmalu, da so začeli drugi izkoriščati njegov izum in na njegov račun bogateti. Bil pa ni zaviden človek in je pustil, da so izdelovali njegovi konkurenti užigalice po mili volji. Zveplenke v porabni obliki je napravil šele 1. 1832. angleški inženjer Congreve, v svet jih je pa začel pošiljati tvorničar Kammerer v Ludwigsburgu.

Velika železniška nesreča. Dne 12. aprila zjutraj se je pripetila na postaji v Brnu strašna železniška katastrofa. Dva nabito polna vlaka, ki sta vozila delavce iz brnske okolice v mesto na delo, sta trčila drug ob drugega. Ka-

rambol je bil tako silen, da je vrgel lokomotivo in štiri vagone enega vlaka s tira. Pri drugem vlaku je skočil s tračnice samo službeni voz. Sumek je imel strašne posledice. Iz vozov so se takoj oglasili obupni klici ponesrečenec, vpijočih na pomoč. Izkazalo se je, da je več mrtvih in mnogo težko ranjenih oseb. Pri prvem šteju so našli pet mrličev in nad 120 težko ranjenih ljudi. Nesreča se je pripetila ob pol sedmih zjutraj, pol ure preden se prične delo v brnskih tovarnah. Pravijo, da je strojevodja prežrl signal »Stoj« in da je katastrofa posledica njegove ne previdnosti.

F. Turnšek, Polzela.

Treznostno gibanje v Savinjski dolini.

Redkokatero vprašanje posega tako globoko v slovenski narod kakor alkoholno. Vsi stanovi, vse gospodarske in kulturne panoge čutijo pogubni vpliv alkohola pri svojem delovanju. Brez uspešnega treznostnega dela ni upati uspehov tudi drugje.

Savinjska dolina uživa sloves, da ni zadnja, kar se tiče alkohola, ampak da stoji tozadevno v prvih vrstah. Posebno v času hmeljske sezi je razpita kot kraj, kjer se veliko popije. Ne bom danes raziskoval, v kolikor je to resnično in v kolikor ne, ugotavljam samo, da tudi treznostno gibanje ni med zadnjimi v Sloveniji.

Že leta 1923 se je ustanovilo na Polzeli društvo za gojenje treznosti »Višnjev križ« z nalogo: širiti treznostno gibanje zlasti med delavstvom. Uživalo je vsestransko podporo bivšega tovarnarja g. Vildija, kar pa je v nekaterih ozirih imelo neugodne posledice. Te so se pokazale posebno, ko je tukajšnja industrija ustavila obrat, ter prišla v druge roke. Gibanje je zastalo in bati se je bilo, da bode vsa, sicer idealno zamišljena, pa pozneje napačno vodena stvar razpadla.

Med tem, ko je preteklo leto, celo delovanje stalo na mrtvi točki, je pokazal letošnji občni zbor razveseljav napredek. Nad dvajset, večinoma mlajših prijateljev treznostnega gibanja je porok novemu življenju.

Društvo, katero je bilo dosedaj navezano in mišljeno bolj kot lokalno za Polzelo, se namerava pritegniti z naprej abstinence in prijatelje treznostnega gibanja širimo doline. Združiti vse, sicer še bolj redke prijatelje treznosti k pozitivnemu in ofenzivnemu delovanju.

Priročnost naredi tatu, pa tudi pijanca, pravi pregovor in marsikaj bi dal slovo alkoholu, ko bi mu bile na razpolago druge pijače. Pomanjkanje brezalkoholnih pijač odvrne marsikaterega od abstinence in redka gostilna je, kjer se dobi poleg pokalice še kaj drugega za te »suhe«.

Društvo ima na Polzeli licenco za brezalkoholno gostilno, menda edino v Savinjski dolini. Ta se nahaja sedaj v hiši g. Cimperškega, kjer se nahajajo tudi društveni prostori. Gostilno se bode preskrbelo z raznimi brezalkoholnimi pijačami, pozneje pa, če bo mogoče, tudi z jedili. — Ustanovila se bode tudi zaloga, kjer bodo zainteresente lahko dobili sadne soke in likerje v poljubnih množinah.

V programu delovanja je tudi več predavanj ter, če bode zanimanje in sredstva na razpolago, tečaji za konzerviranje sadnja in sadnih sokov.

Skrbela se bode tudi za razvedrilo in zabavo članov.

Društvo ima lastne tamburaške instrumente, v lokalu pa na razpolago razne igre, kot brana, šah itd. Ravno tam bodo članom na razpolago razni časopisi, knjige in revije.

Idealno treznostno gibanje pač zasluži vsestransko podporo. Vabim in prosim abstinence in prijatelje širom doline k pristopu in sodelovanju. Pismene prijave na naslov: Društvo za gojenje treznosti »Višnjev križ«, Polzela, ustmeno pa tajniku Francu Turnšek, Polzela.

Pisma iz domačih krajev.

Sv. Jurij v Slov. goricah. Na veliki četrtek je bil tukaj pogreb 69 letnega obče spoštovanega in priljubljenega očeta in hišnega gospodarja Antona Križan. Pokojni je bil nad vse blag in skrben gospodar, njegovo radodarno roko bo pogrešal marsikateri revež. Bil je tudi stalni naročnik »Slov. Gospodarja« in vsikdar pripravljen podpirati dobrodelna društva. Bil je 25 let župan občine Ledinec, več let odbornik okrajnega zastopa in cenilni mož. Svoje otroke je vzgojil v pravem krščanskem prepričanju. Življenje mu ni bilo praznik, ampak delaven dan in sedaj je odšel si po zasluženo plačilo! Na sedmini se je nabralo 110 Din za dijaško kuhinjo.

Sv. Jurij ob Ščavnici. O priliki posvetitve družine Sijanec v Grabščinah so povabljeni darovali za kn. šk. dijaško semenišče v Mariboru 176 Din. G. Sijanec je sam dal 100 Din. Bog Vam plačaj!

Sv. Barbara v Halozah. Dne 10. aprila je imel tukaj shod po slaneč Pivko. Udeležba je bila slaba in iz pristašev vseh strank, ki so ga motili, posebno pa z njegovim delovanjem pri Pijavi. Privoščil si je tudi našo stranko SLS, kakor je njegova navada. Tvoja stranka bi pač bila lahko delala čudeže, ko ste bili 18 mesecev na vladi, pa niste storili nič. Shod je bil moten do kraja. Drugič bo še bolj. S to advokatsko stranko nima človek, ki ima svojo pamet, nič opraviti.

Trgovišče. Zelo dobro bi bilo, da bi si naša občina nabavila škropilnik, da bi poškropila cesto vsaj od Skuhalovih pa do vode, ker sicer nastane nevarnost, da se katera naša krava v prahu zaduši, ker so itak sedaj spomladaj vse kašlju podvrežene.

Velika Nedelja. Preljubi naš »Slovenski Gospodar!« Ne bodi hudi, da ti tudi jaz par vrstic napišem, če glih ne znam tako pravilno slovenski pisati, kak tisti veliki gospodje, ki so v te visuke škole hodili. Pa saj je naša škola pri V. Nedelji tudi precej visoka na tri šoke. Zato pa sem si jaz tudi misla, ki sem celo do tretjega šoka v naši školi priša, zakaj ne bi tudi jaz nekaj v cajtnge napisal. — Najprej ti moram čisto na tihem pod viho povedati, kaka »štrabunk« je napravila prva granata, ki je priletela Marpruga na naše monikrate ali kak se že tistim pravi, ki imajo »Jutro« in »Domovino«. Če bi ti, predragi naš »Slovenski Gospodar« to vida, bi se smejal, da bi se po kolenah poka, kakšni holodro je to bija. Najbolj smešno je bilo to, da niso znali, odkud je priletela totli prvi »šus«. — Najprej so nabili svoj kanon s precej veliko kartečo ali kakor se zovejo tiste krogle, ki je z njimi že general Radecky streljal na Taljane in ta krogla je priletela celo na naš prijazen grič v obliki našega prifregerja na poizvedbo, ker so mislili, da je tam skrit tisti ptič, ki nema perja nič, ki strelja na njihovo že itak skrhano festungo. Pa ja si to ne bi misla, da si ti tudi takši dober fotograf, da si naše monikrate tak dobro fotografiraš, da so rekli, da drugih razglednic za »Vizen« ne nujajo. Naš velikonedeljski fotograf se jako na te jezdi, da mu ti viša mešaš; on je celo reka, da ti bo »erverb« sprava, če boš še priša v njegov rajon fotografirati. Pa tu bi jaz najrajši veda, kje si ti tisto ostro metlo kupa, da si naše »monikrate« tak pošteno po njihovih velikih mustačih potegneš. Posebno eden naš krčmar je bija tak hudi, da je reka, da si on tu ne pusti reči, da bi on najboljše vino v celi fari točil, kdor bi mu to reka, pride pred sodnijo. Preljubi »Gospodar!« Pa še nekaj ti moram povedati, — »pa to naj med nama ostane«, našim dekletom si se zelo prikuša, da so ti celo pušlec obečale. So tako vrle, do se še celo niso zme-nile za »ringelspil« na tiho nedeljo, katerega nam je priskrbel sedaj v postnem času naš krčmar, ki zdaj sploh ne paše, pa še celo muziko je meja, kdo je plesa, ne vemo. Pa na nekaj te moram opozoriti, ti preljubi naš »Slovenski Gospodar«, če boš prišel še kdaj k nam na obisk, v sredini vesi so en stric, ki imajo zelo dolge mustače, pa tudi zelo hudega psa, ki je že po celi vesi vse mačke hinrihta, mogoče bi tudi tebi hlače očesna, ker posebno na črno farbo ima piko tisti pes in tudi tisti stric, ki tudi v cajtnge pišejo. To ti samo povem, da se znaš ravnati, če boš priša še kaj k nam po vesi. Veselo pisanko ti želi pozavein iz naše lepe — Prlekije.

Sv. Miklavž pri Ormožu. Nenadoma se je razširila tužna vest, da je dne 1. aprila zvečer umrl v Hermancih velespoštovani, priljubljeni g. Mihajl Tomazič, starček 79 let. Bil je mož poštenjak in krščanski značaj skozi vse svoje življenje. Županoval je mnogo let v Hermancih, bil je svojčas dolgo član krajnega šolskega sveta ter 36 let oskrbnik vinogradov križniškega reda. Nikjer ni iskal sebe in ne svojih koristi, ampak delal je povsod v dobrobit svojemu bližnjemu, brez ozira na stan. Da so ga spoštovali vsi stanovi daleč na okrog, dokazuje dejstvo, da je bil boter 105 otrokom. Zadnje dve leti življenja mu je odpovedal vid, ter je moral ostajati večji del v svoji sobi. Sprevod se je vršil v nedeljo dne 3. aprila, ob 3. uri popoldne. Pri hiši žalosti se je zbrala velika množica ljudi in znancev od blizu in daleč ter so spremili v velikem številu blagopokojnika na zadnji poti. Ko je prišel sprevod do cerkve, so prenesli krsto v cerkev in po blagoslovitvi na pokopališče. Ob odprtem grobu je govoril domači gospod župnik v krasnih besedah o zasluženju življenju rajnega. Zapel mu je v slovo domači cerkveni pevski zbor, kar je storilo na vse ganljiv prizor. — Tako se je preselil iz naše sredine mož, katerega ime ostane nezabno in kateri je za svoja dobra dela gotovo sprejel večno plačilo. Naj v miru počiva!

Hermanci. Zahvaljujemo se vsem, ki so nas tolažili v težkih urah žalosti povodom smrti našega očeta Mihajla Tomaziča, vsem, ki so pripomogli za toliko udeležbo na zadnji poti, predvsem se pa zahvaljujemo naši častiti duhovščini, cerkvenemu pevskemu zboru in vsem znancem od blizu in daleč za izraze njihovega sožalja. Bog plačaj! Zaljubljeni roditelji.

Sv. Bolhenk pri Središču. Zadnja »Domovina«, ki je svojim redkim naročnikom dobrodošla samo za zavijanje klobas in ribe, se je kajpada morala zaleteti tudi v sv. misijon pri Sv. Miklavžu in da je hotela pri tej priliki tudi udariti po SLS in »križnikih«, ji tudi ne zamerimo, ker vemo, kako ji smrdi vsako napredno delo za povzdigo naroda in njegovih gospodarskih interesov. Namen članka je prozoren: hujskati so hoteli proti sv. misijonu, veri in duhovnikom, hoteli so naroditi razdor med našimi vrliimi voditelji in narodom, ter med gospodarji in viničarji, da bi v kalnem ribarilu, ker se silno jezijo, da je njihova škatlja ostala pri zadnjih volitvah prazna, čeravno si je nataknila očala.

Slovenjgradec. Zadnji čas se v Slovenjgradu in okolici predrzni vlni in tatvine. Pri gostilničarju in mesarju Gajšek, pri trgovcu Klanc, v Starem trgu v trgovini Uebel, v soboto na nedeljo pri lesnem trgovcu Pušniku in posestniku Lenartu v Smartnem so se pajavili uzmoviči. Upajmo, da se jim kmalu pride na sled. Mora biti dobro organizirana tolpa.

Stari trg pri Slovenjgradu. V torek, 5. t. m. smo spremljali k zadnjemu počitku Avgusta Sava, pd. Trinka, posestnika v Trobljah. Prerano smrt skrbnega ključarja pri podružnici D. M. v Trobljah in uda krajnega šolskega sveta v Slovenjgradu; vse obžaluje. Kal boleznij je prinesel, kakor drugi, iz svetovne vojne, zato je pljučnica tem lažje končala življenje še le 38 let starega moža. Zapušča ženo in pet nepreskrbljenih otrok. Kako je bil priljubljen, je pokazala nad vse častna udeležba pri pogrebu. Naj v miru počiva!

Polzela. Bela žena maha neusmiljeno s svojo koso, brez ozira na desno in levo. Pod njeno koso pada staro in mlado, mlade cvetlice padajo in venijo. Pretekli teden je umrla Angela Hriberšek, stara 18, let V prvem cvetu let jo je iztrgala smrt iz kroga družine in zdela se nam je, da poka že nebo, ko so jo dekleta na cvetno nedeljo med nalivom spremljala na zadnji poti. — Na veliki četrtek je utonil štiriiletni sinček kovaškega mojstra Franca Terglava. Lansko leto majnika mu je umrl eden, letos drugi, žalostna preizkušnja za starše. — Najbolj žalostne praznike pa je imela družina Sevcnikar. Na velikonco je umrla hčerka Anica v starosti 21 let. Odšla je obhajati praznike in vstajenje v višave, v boljše domovino!

Vransko. Daleč na okoli dobro znana »Zabojnikova mati« Marija Župan za Creto je zatisnila svoje trudne oči. Pokopali smo jo na cvetno soboto ob obilni udeležbi prijateljev in znancev. Marsikateri popotnik, ki je prišel za Creto na izlet ali božjo pot, je bil deležen njenega gostoljubja. Bila je blaga, pobožna ter darežljiva gospodinja; čakala je visoko starost 80 let. Kakor mnogo drugih starih ljudi, je tudi njo pobrala neusmiljena »španska«.

Laški okraj. Veliki župan v Ljubljani je odstavil dosedanjega gerenta in sosvet okrajnega zastopa v Laškem. Gospodu gerentu dr. Rošu kakor tudi njegovim tovarišem v sosvetu ta korak gosp. velikega župana ni po volji, kakor dokazujejo dopisi v »Jutru«. Ker smo izzvani, vam moramo dati pač nekoliko odgovora. V št. 67 »Jutra« od 19. marca ste hoteli pač na vsak način dokazati, da je bila dražba gramoza, proti kateri so bile vlozene na gradbeno direkcijo pritožbe, pravilna. Dražba gramoza se je vršila dne 4. marca, a 29. marca je gradbena direkcija razveljavila, pa ne samo na tistih progah, kjer so bile vlozene pritožbe, ampak tudi na drugih progah, ker se ni postopalo pri dražbi po predpisih. »Jutro« je v dotični številki zahtevalo, da naj »Slovenec«, ki je zadevo objavil in se iz demokratov pošalil, to prekliče in da g. Dergana, ki je dražbo vodil, zadoščenje. To se je sedaj storilo in je gradbena direkcija dala zadoščenje tistim, ki so se pritožili. G. Dergan pa se je moral zadovoljiti s tem, da bo vedel, da nima daru nezmoljivosti in je tudi sedaj razrešen vseh skrbij pri okr. zastopu in sitnih podpisov pri dražbi, katere je predpisovala gradbena direkcija v tej zadevi. Da demokratje točijo bridke solze za okrajnim zastopom; zopet dokazuje »Jutro« v št. 85 z dne 9. aprila, kjer hoče dokazati nepristranost pri gerentu in sosvetu. Vprašamo: zakaj ste odstavili prejšnjega cestnega nadzornika, ki je bil gotovo zmožen in ni hotel trobiti v vaš rog? Kakšno postopanje se je začelo proti županu Slugu od Sv. Krištofa po vaši izjavi zato, ker ni hotel biti z vami? Da ste popravljali ceste, že priznamo, zato pa ste zvišali doklade, zato ste najeli posojilo ne ravno malenkostne vsote 400.000 Din pri Mestni hranilnici v Celju. Kako se je pri cestah gospodarilo, še bomo itak govorili. Kar se tiče pospeševanja živinoreje, ste res, ko ste videli, da boste morali zapustiti svoje mesto, votirali vsoto 200.000 Din, ampak ne izplačali. Sicer se bom še itak povrnil k nekaterim točkam in poglavjem o delovanju bivšega gerenta in sosyeta.